

Nader onderzoek vleermuizen

N315/Neede

Nader onderzoek vleermuizen

N315/Neede

Definitief

Versie 1

Opdrachtgever

Provincie Gelderland
Dhr. B. van Ginkel
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Opdrachtnemer

Eelerwoude
Postbus 53
7470 AB Goor
T (0547) 26 35 15
F (0547) 26 33 15
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: P6284.2
Datum: 18-9-2015
Projectleider: J. Hakkens
Opgesteld: B R Haamberg
Gecontroleerd: V. de Lenne

Onderzoek van Eelerwoude voldoet aan de eisen die het Ministerie van Economische Zaken stelt. Eelerwoude is lid van het Netwerk Groene Bureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. Het Netwerk heeft een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbende een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

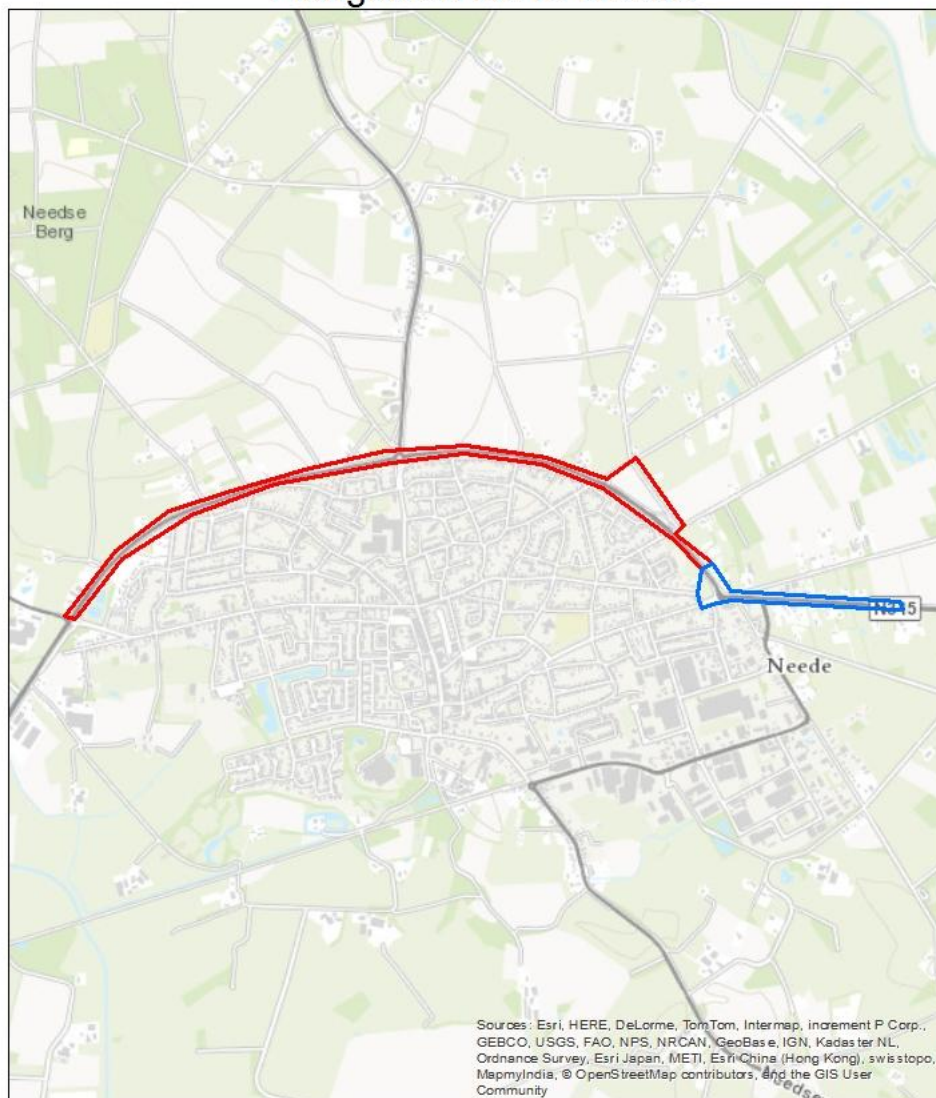
Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd, conform de geldende wet- en regelgeving ten aanzien van flora en fauna. Desondanks zal nooit een 100% volledig beeld van de aanwezige flora en fauna gegeven kunnen worden. Natuur is dynamisch, situaties kunnen veranderen.

De opmaak van dit rapport gaat uit van dubbelzijdig afdrukken

INHOUD

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding	5
2	HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING	6
2.1	Huidige situatie	6
2.2	Voorgestane ontwikkeling	6
3	NATUURWETGEVING	9
3.1	Flora- en faunawet beschermt dieren en planten	9
4	METHODE	12
4.1	Bureauonderzoek	12
4.2	Veldonderzoek	12
5	BESCHERMDE SOORTEN & EFFECTEN	14
5.1	Vleermuizen	14
6	CONCLUSIE EN VERVOLG	19
6.1	Conclusie	19
6.2	Geldigheid onderzoek	19
	LITERATUURLIJST	20

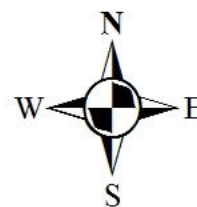
Plangebied N315 Neede

Legenda

- Locatie 2
- Locatie 1

0 250 500 1.000 1.500 2.000 Meters

Figuur 1. Ligging plangebied (bron topografische kaart: Arc GIS)

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding

De Provincie Gelderland heeft het voornemen om aanpassingen te verrichten aan de N315 rond de dorpskern van Neede. Het doel van de reconstructiewerkzaamheden is met name gericht op het verbeteren van de verkeersveiligheid rond de dorpskern van Neede. Als gevolg van deze ontwikkeling zullen op enkele plaatsen langs het tracé bomen worden gekapt. Voor deze ruimtelijke ontwikkeling heeft in april 2015 een verkennend veldbezoek plaatsgevonden. Conclusie van dit veldbezoek was dat met name negatieve effecten op vleermuizen op voorhand onvoldoende kunnen worden uitgesloten. Gericht veldonderzoek naar deze soortgroep is noodzakelijk om aan te tonen, dan wel uit te sluiten dat het plangebied een functie heeft voor vleermuizen. Dit onderzoek heeft zich geconcentreerd tussen Hmp 39,0 en Hmp 40,5 omdat op dit deel van het tracé de kap van aaneengesloten lijnvormige beplanting noodzakelijk is. Duidelijk moet dan ook worden om welke soort(en) en aantallen het gaat en wat de eventuele functie van het plangebied is voor deze soort(en). Uit het onderzoek komt naar voren of de voorgenomen ontwikkelingen consequenties hebben voor de aanwezige natuurwaarden en hoe hiermee om te gaan, zodat overtreding van de Flora- en faunawet wordt voorkomen.

In dit rapport worden de resultaten van dit nadere onderzoek gepresenteerd en getoetst aan de Flora- en faunawet.

2

HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING

2.1 Huidige situatie

Het plangebied bestaat uit de Provinciale weg N315 en enkele aangrenzende wegen, die zich aan de noordkant van het dorp Neede bevinden. Het traject strekt zich uit over twee tot drie kilometer. Het zuidelijke deel van de weg grenst aan de dorpskern van Neede terwijl aan de noordkant van de weg afwisseling van bebouwing en landbouwgrond aanwezig is. Beplanting is over grote delen van het traject aanwezig, met name in de vorm van zomereik, variërend in diameter tussen de 15-80 centimeter. Struweel is voornamelijk aanwezig aan de zuidkant van de weg langs de dorpsrand en bestaat uit een mix van onder meer kornoelje, kardinaalsmuts en andere struikvormers. De aangetroffen vegetatie in- en langs de bermen zijn soorten kenmerkend voor verstoorde en voedselrijke milieu's.

Aan weerszijden van de weg is een berm aanwezig, eveneens variërend in breedte. Langs de rondweg liggen aan weerszijden van de weg vrij liggende fietspaden. Aan de Haaksbergseweg is aan één zijde van de weg een fietspad aanwezig.

De Assinkdrijfweg, ook onderdeel van de voorgenomen ontwikkeling bevindt zich aan de noordzijde van de rondweg, en is voor een groot gedeelte onverhard. Langs deze weg bevindt zich een laanstructuur met Amerikaanse en zomereiken met een diameter van 40-60 centimeter. Verlichting ontbreekt grotendeels langs de Assinkdrijfweg, in tegenstelling tot de rest van het plangebied dat wel over verlichting beschikt.

2.2 Voorgestane ontwikkeling

Op de volgende delen van de weg zijn ontwikkelingen voorzien die aanwezige natuurwaarden kunnen beïnvloeden:

Locatie 1: Rondweg Neede en Assinkdrijfweg

Locatie 1 bestaat uit de Rondweg N315 aan de noordkant van Neede. Het traject loopt van de kruising tussen de rondweg en de G.L. Rutgersweg aan de westkant van Neede, tot het punt waar de Rondweg de Haaksbergseweg kruist aan de oostzijde van Neede. Binnen deze locatie is ook de Assinkdrijfweg opgenomen. Aanpassingen aan het tracé zijn voornamelijk gericht op het verbeteren van de verkeersveiligheid. Op enkele plekken worden de rijbanen verbreed en oversteek voorzieningen gerealiseerd. De voorgenomen activiteit heeft tot gevolg dat er op verschillende plaatsen langs het traject bomen gekapt moeten worden. Met de werkzaamheden bij de rondweg N315 is de kap van ongeveer 20 bomen gemoeid. Het betreffen voornamelijk eiken met een diameter variërend tussen de

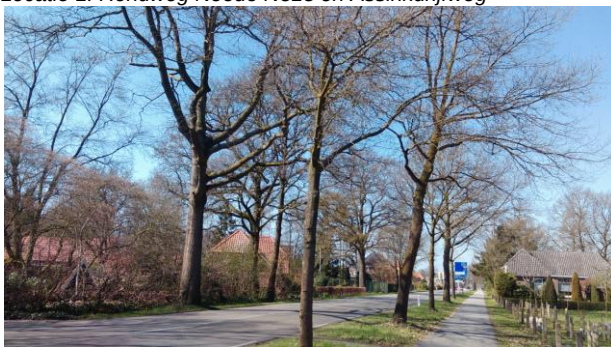
30 en 60 cm Ø. Het voornemen is om de bomen laan langs de Assinkdrijfweg in zijn geheel te verwijderen. Deze bomenlaan bestaat uit Amerikaanse- en zomereik met een diameter tussen de 30 en 70 cm Ø. Daarbij betreft het meer dan 50 bomen. In bijlage 1 is het ontwerp opgenomen met betrekking tot de ontwikkeling langs de Rondweg N315 en de Assinkdrijfweg. In bovenstaande figuur 1 is de begrenzing van locatie 1 in rood weergegeven

Locatie 2: Bebouwde kom Neede (Haaksbergseweg)

Locatie 2 bestaat uit de Haaksbergseweg, daarbij zijn ook nog enkele tientallen meters van de Rondweg inbegrepen. Het traject van de Haaksbergseweg begint in de bebouwde kom en eindigt net daarbuiten. Evenals op locatie 1 moet voorgestane ontwikkeling leiden tot veiliger verkeerssituatie. Op het kruispunt van de Rondweg en de Haaksbergseweg wordt een verkeersplein aangelegd. Eveneens aan de Haaksbergseweg, nabij de oostelijke komgrens wordt een chicane gerealiseerd. De reconstructiewerkzaamheden waaronder het verbreden van de weg hebben tot gevolg dat er langs de Haaksbergseweg circa 30 bomen gekapt moeten worden. De te kappen bomen zijn voornamelijk eiken met een diameter van 15-40 centimeter. Daarnaast worden er enkele Amerikaanse eiken gekapt met een diameter van 60-80 centimeter. Op de kruising tussen de Rondweg en de Haaksbergse weg staan twee acacia's welke als gevolg van de werkzaamheden ook moeten worden verwijderd. In bijlage 2 zijn de geplande ontwikkelingen langs de Haaksbergseweg weergegeven. In bovenstaande figuur 1 is de begrenzing van locatie 2 in blauw weergegeven.

Locatie 1: Rondweg Neede N315 en Assinkdrijfweg

Locatie 2: Bebouwde kom Neede (Haaksbergseweg)

3

NATUURWETGEVING

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een gebiedsgericht (Natuurbeschermingswet 1998) en een soortgericht spoor (Flora- en faunawet). Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving geïmplementeerd. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door de Ecologische hoofdstructuur, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.1 Flora- en faunawet beschermt dieren en planten

De Flora- en faunawet is erop gericht om de Nederlandse biodiversiteit te beschermen en de dieren en planten binnen de Nederlandse wetgeving de plek te geven die hun volgens de Europese afspraken toekomt. De Flora- en faunawet is overal en altijd van toepassing bij ontwikkelingen. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten. Voor meer informatie inzake de Flora- en faunawet zie de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland van het ministerie van Economische Zaken: mijn.rvo.nl.

Bescherming planten en dieren

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). De wet beschermt:

- enkele vaatplanten;
- bijna alle zoogdieren;
- alle vogels;
- alle reptielen;
- alle amfibieën;
- enkele vissen;
- enkele ongewervelde (insecten en weekdieren).

Deze soorten zijn verdeeld in vijf beschermingsniveau's:

- licht beschermde soorten (tabel 1 van de Flora- en faunawet);
- middelmatig beschermde soorten (tabel 2 van de Flora- en faunawet);
- zwaar beschermde soorten (tabel 3 van de Flora- en faunawet);
- vogels;
- vogels waarvan de nesten het hele jaar zijn beschermd.

	Bestendig beheer	Ruimtelijke ontwikkeling
Niet beschermde soorten	Zorgplicht	Zorgplicht
Soorten van tabel 1 Lichtste beschermingsregime algemene soorten	Vrijstelling Wel zorgplicht	Vrijstelling Wel zorgplicht
Soorten van tabel 2 Middelste beschermingsregime overige soorten	Gedragcode of Ontheffing	Gedragcode of Ontheffing
Vogels	Gedragcode (of Ontheffing)	Gedragcode (of Ontheffing)
Vogels met jaarrond beschermde nesten	Gedragcode of Ontheffing	Ontheffing
Soorten van tabel 3 Zwaarste beschermingsregime Bijlage 1 AMvB Bijlage IV Habitatrichtlijn	Gedragcode of Ontheffing	Ontheffing

Figuur 2. Overzicht mogelijke instrumenten om de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet te overtreden bij activiteiten. De tabellen in dit overzicht verwijzen naar de verschillende tabellen in de Flora- en faunawet.

Verbodswet

De Flora- en faunawet is - in tegenstelling tot vele andere wetten - een verbodswet en geen gebodswet. Overtreding van de Flora- en faunawet is een economisch delict waarbij op basis van 'strafrecht' boetes worden gegeven en/of vervolging optreedt. Ook kan op basis van bestuursrecht bestuursdwang worden opgelegd. Personen worden individueel aansprakelijk gesteld en eventuele opdrachtgevers kunnen te maken krijgen met aansprakelijkheid en vervolgschade.

De verboden moeten ervoor zorgen dat in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Handelingen die de wet verbiedt zijn:

- plukken, vangen en doden;
- verstoren;
- vernielen van leefgebied, nesten en hollen;
- weghalen van eieren;
- bezit en handel.

Onder bepaalde voorwaarden mogen deze handelingen wel uitgevoerd worden. U heeft dan een ontheffing of vrijstelling nodig of u werkt conform een gedragscode.

Figuur 2 geeft aan bij welke activiteiten welke instrumenten beschikbaar zijn.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat uit van de intrinsieke waarde van alle dieren en planten. De mens moet daar zorgvuldig mee omgaan. Daarom is de zorgplicht in artikel 2 van de wet opgenomen. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. Dat betekent dat iedereen naar redelijkheid nadelige effecten:

- moet voorkomen;
- moet beperken;
- ongedaan moet maken.

4

METHODE

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van een bestaande inventarisatiegegevens en een gericht onderzoek naar vleermuizen.

4.1 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van landelijke, provinciale en indien beschikbaar regionale verspreidingsinformatie.

Uit de landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, moet blijken of nabij de locaties in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom veelal betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied.

Daarnaast zijn provinciale natuurtoetsen en natuurgegevens geraadpleegd. Hiervoor is gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en enkele natuuronderzoeken uit de omgeving van het plangebied. Zie literatuurlijst voor totale lijst van de geraadpleegde bronnen.

4.2 Veldonderzoek

Vleermuizen

Bij de uitvoering van het vleermuisonderzoek is gewerkt conform het 'Protocol voor vleermuisinventarisaties' dat op 27 maart 2013 door het Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, de Zoogdiervereniging en de Gegevensautoriteit Natuur is geactualiseerd voor het uitvoeren van vleermuisonderzoek. Daarbij heeft het onderzoek zich geconcentreerd op de aanwezigheid van vliegroutes voor vleermuizen. Uiteraard is tijdens de veldbezoeken ook aandacht besteed aan eventuele andere vleermuissoorten binnen en direct rond het plangebied.

Het vleermuisonderzoek heeft zich gericht op het vaststellen van de soortensamenstelling, de aantallen, de gebruiksfunctie van het gebied en het vaststellen van verblijfplaatsen (kraamverblijven, winterverblijfplaatsen, zomerverblijven etc.), vliegroutes en foerageergebieden, waarbij de nadruk heeft gelegen op het vaststellen van vliegroutes. Tijdens het vleermuisonderzoek is gebruik gemaakt van een batdetector Pettersson D240X in combinatie met een Pettersson D100.

In totaal zijn vier veldbezoeken uitgevoerd: twee in de kraamperiode en twee in de baltsperiode. In tabel 1 zijn de betreffende data weergegeven. Het onderzoek in de kraamperiode heeft zich toegespitst op het gebruik en functie van de te verwijderen beplanting, waarbij ook verblijfplaatsen en foeragerende dieren uit de omgeving van het plangebied zijn meegenomen. Deze bezoeken hebben plaatsgevonden tijdens het uit- of invliegtijdstip van vleermuizen, respectievelijk rond zonsondergang en zonsopkomst. Het baltsonderzoek heeft zich gericht op het vaststellen van balts-, paar-, en/of winterverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze bezoeken hebben plaatsgevonden tijdens de baltsactiviteit van vleermuizen, na zonsondergang tot middernacht. Tijdens dit tijdstip is de meeste baltsactiviteit bij vleermuizen waar te nemen. De veldbezoeken hebben plaatsgevonden tijdens voor vleermuizen gunstige weersomstandigheden. Tevens is gebruikt gemaakt van een luisterkist. Een luisterkist neemt gedurende de nacht alle langsvliegende en foeragerende vleermuizen op. Hierdoor wordt een goed beeld gekregen van de activiteit en de aanwezige soorten.

Datum	Type onderzoek	Starttijd	Onderzoeker	Weersomstandigheden
19-05-2015	Kraamonderzoek vleermuizen/vliegroute	21:00	B. Voerman	Droog, bewolkt, $\pm 13^{\circ}\text{C}$, windkracht 1
22-07-2015	Kraamonderzoek vleermuizen/vliegroute	21:30	B. Voerman	Droog, half bewolkt, $\pm 23^{\circ}\text{C}$, windkracht 2
30-08-2015	Baltsonderzoek vleermuizen/vliegroute	20:30	B. Haamberg	Droog, licht bewolkt, $\pm 20^{\circ}\text{C}$, windkracht 1
02-09-2015	Baltsonderzoek vleermuizen/vliegroute	1:00	B. Haamberg	Droog, licht bewolkt, $\pm 15^{\circ}\text{C}$, windkracht 2

Tabel 1: Data uitgevoerde onderzoeken.

5

BESCHERMDE SOORTEN & EFFECTEN

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldonderzoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit literatuur en andere informatiebronnen. Tevens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.1 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn strikt beschermd (tabel 3 van de Flora- en faunawet). Er zijn vijf soorten vleermuizen aangetroffen binnen het plangebied en de directe omgeving (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, baardvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis). De aangetroffen soorten worden hieronder besproken. In bijlage 1 t/m 3 zijn de verspreidingskaarten van de aangetroffen soorten opgenomen. In bijlage 4 is een detailweergave opgenomen van de gewone dwergvleermuis.

5.1.1 Voorkomen en functie locatie 1 rondweg N315 en Assinkdrijfweg Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in Nederland de meest algemene vleermuissoort. De soort wordt veelvuldig waargenomen in stedelijk gebied. (Kraam)kolonies zijn in Nederland vooral in gebouwen aangetroffen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Gebouwen worden ook als winterverblijf gebruikt, waarbij (vermoedelijk) vergelijkbare plaatsen als in de zomer benut worden, mits deze vorstvrij zijn. Ze jagen hoofdzakelijk binnen een straal van 2-5 km van de verblijfplaats. Vliegroutes volgen zoveel mogelijk lijnvormige structuren en ze jagen in gesloten tot half open landschap.

Tijdens alle bezoeken is de gewone dwergvleermuis in het plangebied vastgesteld. Waarbij het gaat om aantallen tussen de 75-100 exemplaren. Op 19 mei is vastgesteld dat de soort een verblijfplaats heeft in de woonboerderij langs de Koeweidendijk 23. De beplanting langs de Assinkdrijfweg wordt door deze kraamkolonie gebruikt als vliegroute door de soort. Langs de rondweg N315 zijn enkele vleermuizen foeragerend aangetroffen. Tijdens het tweede bezoek is ook een kraamverblijf aan de Kempersdijk vastgesteld waarbij enkele dieren uitvliegend zijn waargenomen. Overeenkomstig met het eerste bezoek waren het aantal langsvliegende en foeragerende dieren langs de Assinkdrijfweg. Langs de rondweg N315 zijn wederom enkele vleermuizen foeragerend langsgeslagen, zonder duidelijke vliegroute.

In de baltsperiode zijn enkele baltsende exemplaren van de gewone dwergvleermuis vastgesteld rond de verblijfplaatsen langs de Koeweidendijk en Kempersdijk. Ook in de

baltperiode fungeert de beplanting van de Assinkdrijfweg als actieve vliegroute voor circa 60 exemplaren van de soort. Langs de Rondweg N315 zijn enkele foeragerende dieren aangetroffen, zonder duidelijke vliegroute. In bijlage 1 is een kaart opgenomen met alle waarnemingen van de gewone dwergvleermuis.

Rosse vleermuis

Rosse vleermuis is in West-Europa een uitgesproken boombewonende soort. Onder andere solitaire mannetjes, groepen vrouwtjes met jongen en dieren in winterslaap gebruiken boomholten als onderkomen. De afstand tussen dagrustplaats en jachtgebied wordt in de regel in een snelle rechte vlucht afgelegd, op een hoogte van honderd meter of meer. Jachtplaatsen liggen meestal in open terrein, waar met snelle duiken op insecten gejaagd wordt. De rosse vleermuis jaagt vooral boven water en moerassige gebieden en ook wel rondom straatverlichting.

Van de rosse vleermuis zijn alleen waarnemingen in de kraamperiode verricht, waarbij het gaat om overvliegende exemplaren, zonder binding met het plangebied. Bomen met geschikte holtes als verblijfplaats ontbreken in het plangebied voor de soort.

Laatvlieger

De laatvlieger komt in Nederland vrij algemeen voor (al laat de soort wel een dalende trend zien) en jaagt boven open tot halfopen landschap, vooral in de beschutting van opgaande groenelementen zoals bosranden, houtwallen en lanen. Kraamkolonies komen in Nederland voor zover bekend alleen in gebouwen voor. Deze bevinden zich onder andere in de spouwmuur, ongebruikte dakruimten, achter en onder (dak)betimmering en onder daklijsten en dakpannen. Soms worden ze ook op zolders aangetroffen. De jachtgebieden liggen in een straal van 1 tot 5 km (zelden meer) rondom de kolonie. Vliegroutes volgen waar mogelijk lijnvormige structuren, maar laatvliegers vliegen bij gunstige weersomstandigheden ook wel grote afstanden door open gebied. De laatvlieger jaagt boven open tot halfopen landschap, vooral in de beschutting van opgaande elementen zoals bosranden, heggen en lanen.

In de kraamperiode is de laatvlieger tijdens beide bezoeken vastgesteld, waarbij het gaat om circa 15-20 exemplaren. Waarnemingen van deze soort concentreren zich rond de beplanting langs de Assinkdrijfweg. De beplanting Langs de Assinkdrijfweg is in gebruik als vliegroute en foerageergebied voor de soort. Verblijfplaatsen van de laatvlieger zijn niet in het plangebied vastgesteld. Vermoedelijk komen de dieren uit noordoostelijke richting vanaf de Koeweidendijk. Langs de rondweg N315 zijn geen laatvliegers vastgesteld.

In de baltperiode is een overeenkomstig beeld vastgesteld met vergelijkbare aantallen langsvliegende en foeragerende laatvliegers langs de beplanting van de Assinkdrijfweg. Langs de Rondweg N315 zijn geen laatvliegers vastgesteld.

Ruige dwergvleermuis

Ruige dwergvleermuis wordt in Nederland voornamelijk in het najaar gezien, in Nederland is slechts eenmaal een kraamverblijfplaats vastgesteld. Uit het buitenland zijn verblijfplaatsen vooral aangetroffen in spleten en gaten in bomen, in nest- en

vleermuiskasten, in gebouwen achter betimmeringen, achter daklijsten, onder dakbedekking en op zolders. (Kraam)kolonies variëren van vijftig tot honderdvijftig dieren. Ze gebruiken meerdere verblijfplaatsen en verhuizen relatief vaak. Als winterverblijf zijn gebouwen (spouwmuur, dakpannen, betimmering), houtstapels, maar ook boomholtes en nest- en vleermuiskasten bekend. Het zijn, in ieder geval in de relatief milde Nederlandse winters, geen stabiele slapers. Ze zijn relatief vaak wakker en kiezen temperatuurgevoelige winterslaapplaatsen. Bij vorst zoeken ze dan vaak verwarmde huizen op. Ze jagen tot op 5 á 10 km van de verblijfplaats. Vliegroutes volgen zoveel mogelijk lijnvormige structuren. Ruige dwergvleermuizen jagen in vooral half open bosrijk landschap.

Tijdens het tweede bezoek in de kraamperiode en tijdens de baltsperiode zijn circa 10 foeragerende en langsvliegende ruige dwergvleermuizen vastgesteld langs de Assinkdrijfweg. Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van de soort vastgesteld. Waarnemingen langs de rondweg N315 ontbreken.

Bruine grootoorvleermuis

De bruine grootoorvleermuis is een middelgrote vleermuis met opvallend lange oren. De soort komt verspreid over heel Nederland voor, maar nergens in grote aantallen. De bruine grootoorvleermuis gebruikt zeer uiteenlopende soorten verblijfplaatsen. Ze worden in de zomer aangetroffen op zolders, achter betimmeringen, daklijsten en vensterluiken, in spouwmuren en onder dakpannen, in holten en spleten in bomen en in vogelnest- en vleermuiskasten. Ze vormen meestal groepen van 5 tot 25 dieren, in uitzonderingen tot 80 dieren. Deze gebruiken in kleine groepjes verspreid een groot aantal verblijfplaatsen naast elkaar. Ze verhuizen vaak. Als winterverblijf worden vooral ondergrondse ruimten gebruikt, zoals grotten, kalksteengroeven, oude steenfabrieken, bunkers, forten, vestingwerken, ijskelders en (kasteel) kelders. Overwinterende gewone grootoorvleermuizen zijn echter ook op zolders en in kerktorens, en een enkele keer in boomholtes gevonden. De soort is sterk gebonden aan kleinschalig landschap en bosgebieden. Bruine grootoorvleermuizen jagen in de directe omgeving van de verblijfplaats tot op een afstand van maximaal 3 km. Ze volgen hagen en houtwallen, maar vooral in bos of kleinschalig landschap vliegen ze gewoon tussen de bomen door.

Tijdens het tweede bezoek in de kraamperiode in juli is een langsvliegende bruine grootoorvleermuis opgenomen. Overige waarnemingen ontbreken in het plangebied.

5.1.2 Voorkomen en functie locatie 2 Bebouwde kom Neede/Haaksbergseweg

Gewone dwergvleermuis

Waarnemingen van vleermuizen rond de Bebouwde kom van Neede en de kruising met de Haaksbergseweg betreffen uitsluitend gewone dwergvleermuis. Zowel in de kraamperiode als de baltsperiode zijn hier lage aantallen (5-8) langsvliegende en foeragerende dieren waargenomen. Vermoedelijk komen een aantal van deze dieren van de verblijfplaats aan de Koeweidendijk. Een actieve vliegroute ontbreekt in het plangebied.

Overige vleermuissoorten

Waarnemingen van overige vleermuissoorten ontbreken binnen dit deel van het plangebied.

5.1.3 Effecten en ontheffing locatie 1 Rondweg N315 en Assinkdrijfweg

Alle vleermuissoorten zijn in Nederland beschermd onder de Flora- en faunawet en vallen onder tabel 3, het strengste beschermingsregime. Het verjagen, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, evenals het verstoren of vernielen van vaste verblijfplaatsen (inclusief de functionele leefomgeving) is verboden vanuit de Flora- en faunawet. De functionaliteit van verblijfplaatsen van vleermuizen dient ten allen tijde gegarandeerd te blijven.

Foerageergebied en vliegroute

Alle aangetroffen vleermuizen maken gebruik van het plangebied en omgeving om te foerageren. De beplanting langs de Assinkdrijfweg vormt een essentiële vliegroute voor de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger. De beplanting langs de rondweg N315 wordt incidenteel gebruikt door langsvliegende gewone dwergvleermuizen maar maakt geen onderdeel uit van een essentiële vliegroute. Het kappen van enkele bomen langs de Rondweg N315 heeft naar verwachting geen negatief effect op de aanwezige vleermuizen, omdat de beplanting geen essentiële functie heeft als vliegroute voor vleermuizen. Bovendien worden verspreid over de locatie circa 20 bomen gekapt waardoor een impact op de geschiktheid van het plangebied als foerageergebied redelijkerwijs valt uit te sluiten.

De laanbeplanting langs de Assinkdrijfweg is een essentieel onderdeel van de functionele leefomgeving van een kraamkolonie met circa 75-100 gewone dwergvleermuizen langs de Koeweidendijk en enkele dieren langs de Kempersdijk. Het kappen van deze bomen leidt tot negatieve effecten op de functionele leefomgeving van deze soorten en is ontheffingsplichtig.

Verblijfplaatsen

Negatieve effecten op verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen zijn niet te verwachten omdat deze in het plangebied ontbreken. Negatieve effecten op de kraamkolonie van de gewone dwergvleermuis langs de Koeweidendijk en Kempersdijk zijn te verwachten indien de actieve vliegroute langs de Assinkdrijfweg wordt verwijderd.

5.1.4 Effecten en ontheffing locatie 2 Bebouwde kom Neede/Haaksbergseweg

Foerageergebied en vliegroute

Aangetroffen gewone dwergvleermuizen zijn verspreid over het plangebied aangetroffen in lage aantallen, zowel langsvliegend als foeragerend. De beplanting heeft geen functie als actieve vliegroute. Naar verwachting zal het verwijderen van de bomen leiden tot een marginaal verlies van foerageerbiotoop. Direct ten noorden van het plangebied blijft echter voldoende opgaande beplanting en geschikt foerageergebied aanwezig. Van aantasting van de functionele leefomgeving is ook geen sprake. Het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen zijn in de te kappen beplanting niet aangetroffen. Verblijfplaatsen in gebouwen zijn niet aangetroffen en blijven indien aanwezig functioneel. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

5.1.5 Advies

De beplanting langs de Assinkdrijfweg vormt een essentieel onderdeel van de functionele leefomgeving voor de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger. Het verwijderen van de beplanting leidt tot negatieve effecten op beide soorten en is derhalve ontheffingsplichtig. Ontwikkelingen langs de weg zijn evenwel mogelijk mits de functionaliteit van de vliegroute niet wordt aangetast. Of de functionaliteit van deze vliegroute behouden kan blijven is afhankelijk van de gemeentelijke plannen in het huidige stadium onvoldoende duidelijk. Geadviseerd wordt om in samenspraak met de Gemeente te bepalen hoe de functionaliteit van deze vliegroute gegarandeerd kan blijven.

*Conclusie: negatieve effecten op vleermuizen langs de rondweg N315 en rond de bebouwde kom van Neede en de Haaksbergse weg zijn redelijkerwijs uit te sluiten. Het aanvragen van een ontheffing wordt voor deze locaties niet noodzakelijk geacht. Verwijdering van de beplanting ter hoogte van de Assinkdrijfweg kan leiden tot negatieve effecten op de functionele leefomgeving van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger, hetgeen **ontheffingsplichtig** is. Geadviseerd wordt om in samenspraak met de gemeente te bepalen op welke wijze de functionaliteit van de vliegroute behouden kan blijven.*

6

CONCLUSIE EN VERVOLG

6.1 Conclusie

Het plangebied maakt onderdeel uit van het leefgebied van verschillende vleermuissoorten. De beplanting langs de Assinkdrijfweg vormt een essentiële vliegroute voor gewone dwergvleermuis en laatvlieger, van beide soorten zijn kraamverblijven in de nabijheid van de weg vastgesteld. De beplanting langs de rondweg N315 en rond de bebouwde kom van Neede heeft geen essentiële functie voor vleermuizen. Negatieve effecten op vleermuizen langs de rondweg N315 en rond de bebouwde kom van Neede en de Haaksbergse weg zijn redelijkerwijs uit te sluiten. Het aanvragen van een ontheffing wordt voor deze locaties niet noodzakelijk geacht.

Verwijdering van de beplanting Assinkdrijfweg leidt tot negatieve effecten op de functionele leefomgeving van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger, hetgeen **ontheffingsplichtig** is. Geadviseerd wordt om in samenspraak met de gemeente te bepalen op welke wijze de functionaliteit van de vliegroute behouden kan blijven.

6.2 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag (ministerie van Economische Zaken in deze) hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar strikt beschermde soorten (tabel 3 soorten en vogels): *“Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”*

Voor onderzoeken waar alleen soorten van tabel 1 en/of 2 van de Flora- en faunawet aan de orde zijn, mag worden volstaan met een geldigheid van 5 jaar. Waarbij ook geldt dat er in die periode weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen optreden.

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

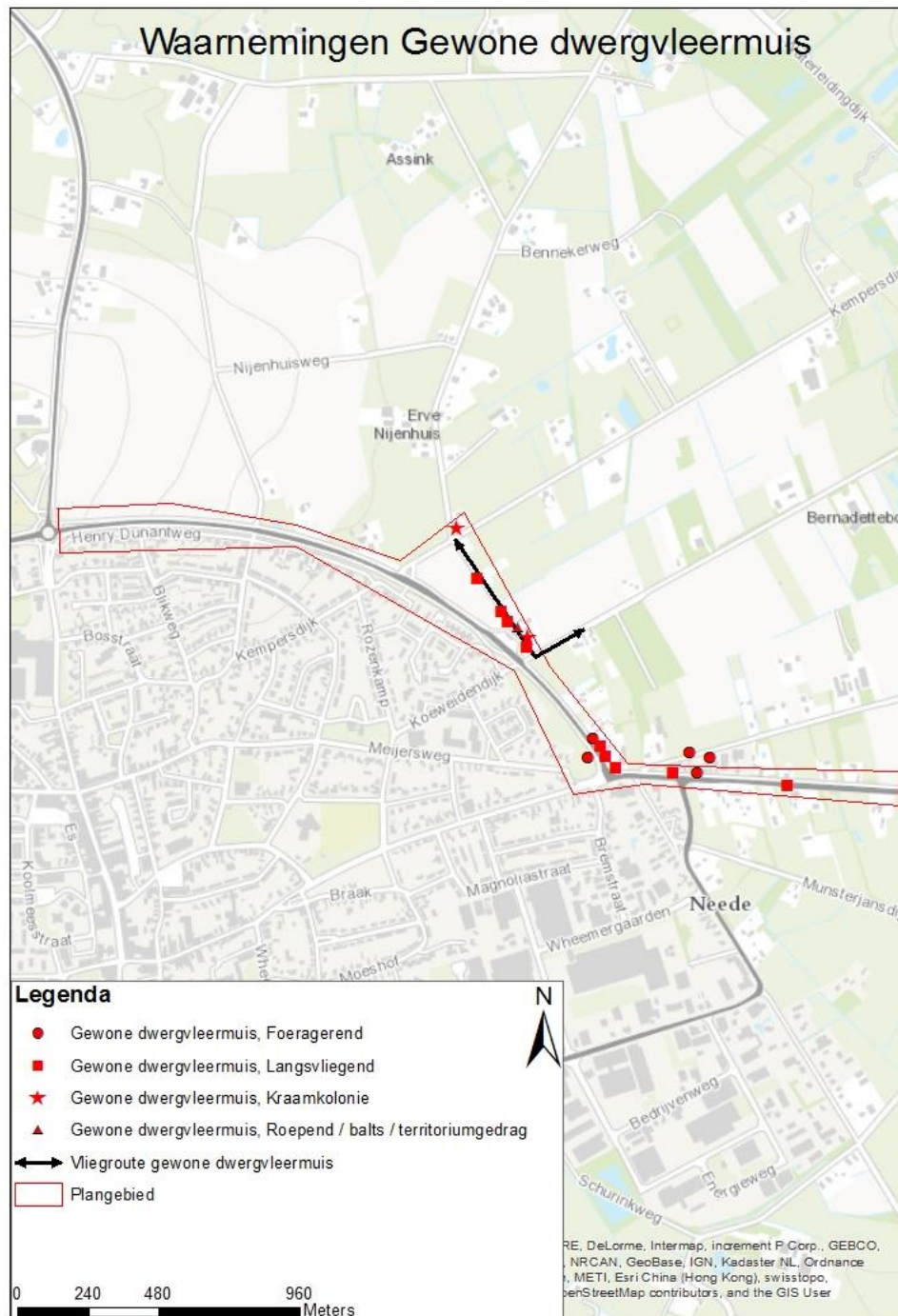
LITERATUURLIJST

- Creemers R.C.M. & van Delft J.J.C.W. (2009). *De amfibieën en reptielen van Nederland*, - *Nederlandse fauna* 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (1992). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. Utrecht: KNNV.
- Koninklijke Vermande (1999-2009). *Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3, 4 en 5*. SDU Uitgeverij, Den Haag
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (2004). *501 Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*. Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden.
- Limpens, H. , K. Mostert en W. Bongers (1997). *Atlas van de Nederlandse Vleermuizen*. Utrecht: KNNV Uitgeverij.
- Limpens, H., P. Twisk & G. Veenbaas (2004). *Met vleermuizen overweg. Brochure over vleermuizen en de wijze waarop bij planning, aanleg, reconstructie en beheer van wegen praktische invullingen kan worden gegeven aan de wettelijke zorgplicht voor vleermuizen*. Dienst Weg- en Waterbouwkunde, Delft / Zoogdiervereniging, Arnhem.

Soortinformatie: - www.zoogdiervereniging.nl

Waarnemingen: - www.telmee.nl
- ndff-ecogrid.nl

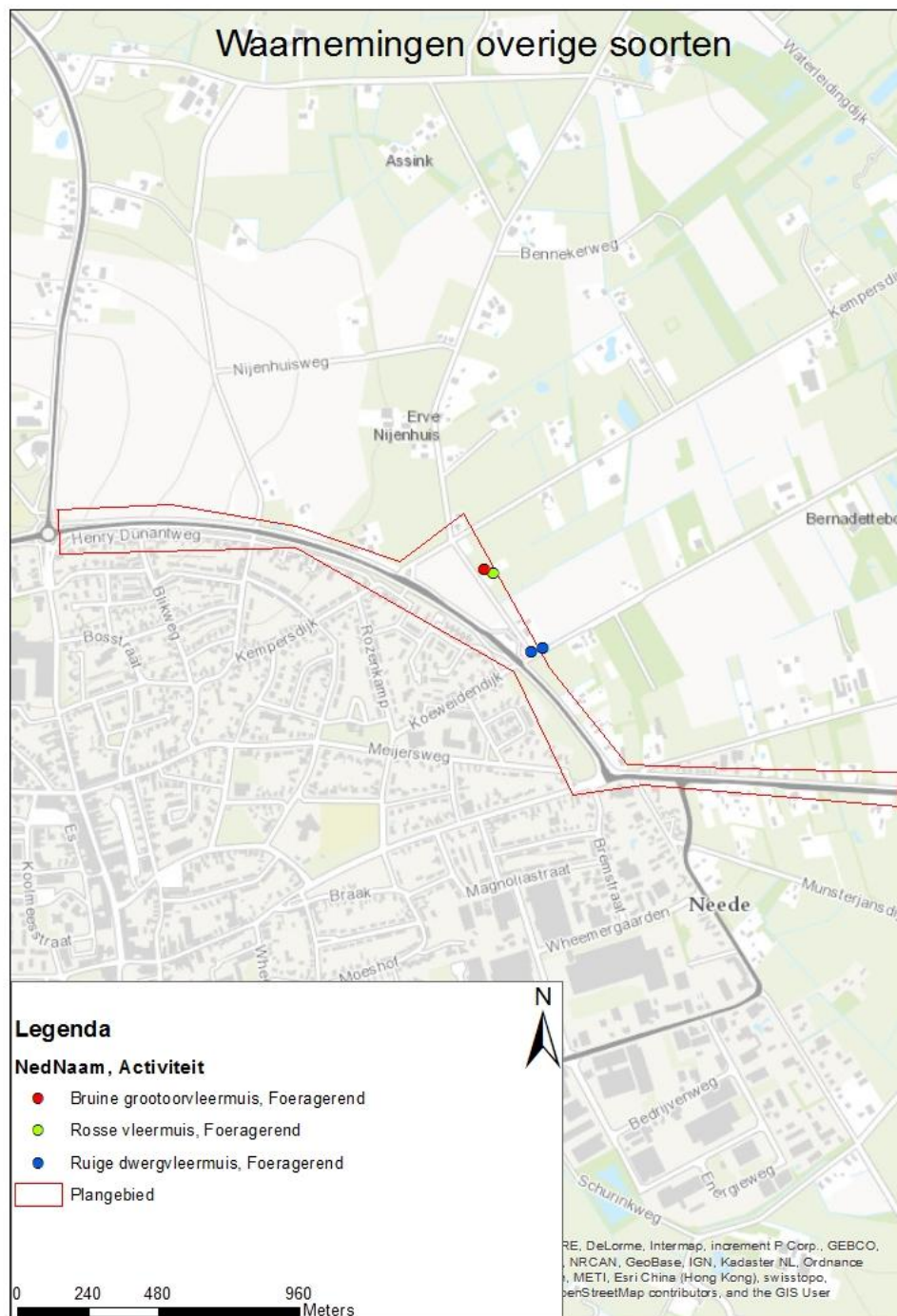
BIJLAGE 1 WAARNEMINGEN GEWONE DWERGVLEERMUIS

BIJLAGE 2 WAARNEMINGEN LAATVLIEGER

BIJLAGE 3 WAARNEMINGEN OVERIGE VLEERMUIZEN

BIJLAGE 4 DETAIL WEERGAVE GEWONE DWERGVLEERMUIS

